

Mitt liv på medeltiden

Hej!

Jag heter Karna Hagersdotter och jag ska berätta lite om mitt liv här på 1300- talet.

Min tid heter medeltiden. Jag bor på en gård som vi hyr av en adelsman och då kan han bestämma över honom.

Min familj består av min mor, far och fyra småsyskon. Jag hade fem syskon men hon dog av pesten.

Här måste alla hjälpa till, särskilt jag som är äldst.

En vanlig dag...

Nu ska jag gå ut till mor för att hjälpa henne med korna men först ska jag gå på utedasset som finns utambus eftersom vi inte har något avlopp.

Först ska vi mjölka de tre korna vi har och när vi har mjölkat klart ska vi äta frukost.

När vi kommer in i huset för att äta, upptäcker jag att mina mindre syskon har ställt fram bröd och gröt. Vi dricker lite av halvljumna mjölken som jag och mor har mjölkat precis.

Far har också kommit in. Han hade varit ute och huggit ved. Den behöver vi för att tända eld i brasan som värmer oss.

Efter att vi har ätit ska hela familjen gå ut för att hjälpa till på gården men jag går för att mata djuren. Vi har höns, kor, grisar och hästar så det är mycket jobb att göra.

Medan jag matar hönsen tänker jag på de barnen som bor i staden och får gå i skolan och lära sig skriva

och läsa medan jag får stå här och mata hönsen.
Det hade varit roligt att lära sig det.

När jag är klar, plockar jag äggen ur redena
och sedan går jag för att salta köttet från
djuren som far har slaktat.
Saltet gör så att köttet inte ruttnar.

Mina syskon går och vattnar grönsakslandet,
far sköter åkern och mor har börjat laga en
gryta som vi ska äta till kvällsmat.

På kvällen efter allt arbete är det mat.
Alla går in i huset och mor har satt fram grytan,
som hon har lagat, mitt på bordet och det gamla
brödet doppar jag i det heta spadet.
Fast jag ser inget smör som vi ska ha på brödet.

- Mor, var är smöret som vi kämnade? frågar jag.
- Smöret och andra värdefulla saker måste vi ge
till kungen, svarar far dystert.
- Det kallas för skatt, säger mor.
- Uh..., suckar alla vi barn.
- Annars får vi inte behålla gården, säger far.

Nu när vi har ätit klart ska jag och mor
mjölka korna och far ska hugga ved.
Veden får far från träden i skogen.
När det regnar så blir veden blöt och det är
svårt att få eld i spisen och vi fryser.

Innan vi mjölkar korna måste vi mata dem och
därför går vi hämtar lite hö som finns i ladan.

Korna måste mjölkas flera gånger per dag
och varje gång man ska mjölka dem hjälper jag
mor eftersom mina småsyskon är för små för jobbet.
Det går ganska snabbt för vi har bara tre stycken.

- Kom nu så går vi in i huset, säger mor när vi är klara för dagen.

När vi kommer in i huset har mina småsyskonen redan somnat.

- Karna! gå och lägg dig. Imorgon ska jag och du gå till staden, säger mor.
- Vad ska vi göra där, svarar jag.
- Vi ska köpa en ny kolt till Marit för de pengarna vi tjänade på grisen vi sålde till grannen.

Marit är min syster och är tre år.
Hennes kolt är så sliten och hålig och vad ska prästen då säga.

Tidigt nästa morgon vaknar jag av att någon dra i mitt hår.
Det är lilla busiga Marit.

- Karna! Mor ropar på dig, säger Marit.
- Nu ska vi till staden, ropar mor.
- Jag kommer mor, svarar jag snabbt.

Mor har redan tagit på sig sina kläder.
Jag tar lite bröd som jag äter på vägen eftersom jag inte hinner äta någon morgonmat.
Vi börjar gå mot stan.

Det är en solig och varm dag och solskenet värmer min nacke.
Jag hör hur fåglarna kvittrar.

Staden ligger inte så långt från oss så vi

Kommer fram då solen står högt på himlen.

När vi kom till staden ser jag att någon står vid porten till stadsmuren.

Det är en stor man med ett elakt utseende som vaktar ingången.

När vi vill komma in säger att vi måste betala för att komma in. Mor gör som han säger.

Inne i staden ser jag ett folkvimmel.

Några barn leker leken "dra kavel" och pojkarna spelar fotboll.

Deras boll är gjord av gamla kläder.

Vi ser att folk bara har kastat ut sina sopor från fönstren och att det är därför det stinker så mycket.

En man går förbi oss.

Han pratar ett annat språk.

Jag känner igen språket men jag vet inte riktigt varifrån.

Nu hör jag en annan man som säger att det är engelska.

Engelsmannen kommer fram till mig och frågar:

- Hello! Where are the shoemaker?

Jag förstår inte vad han säger och bara nickar medan jag försöker gå därifrån men något får mig att stanna upp.

Han har någonting med sig som han visar upp för de fina människorna och för några munkar.

Det kallas för böcker säger en av munkarna.

Jag stannar upp för att titta.

Det är flera böcker han har med sig och de är väldigt fina.

Plötsligt hör jag klockorna från kyrkan som ringer och mor drar mig i ärmen.

Det är dags för gudstjänst.

Vi går in och sätter oss på bänkarna längst

bak för att vi som inte har så mycket pengar och bor på landet måste sitta längst bak.
Prästen började att prata om Vite krist som var en gud. Vite krist ger kvinnor och män samma värde, säger prästen.

På vägen ut lägger vi en slant i kollektbössan.

Nu är det klart och vi ska gå ut därifrån.
På vägen ut ser vi folk som straffas utanför kyrkan.
Man får kasta ägg och smuts på dem men jag vill inte det.

Vi försöker hitta hantverkaren som gör skor, kläder, vapen och annat man behöver.

På vägen ser jag en kvinna. Hon pratar svenska fast med en annan dialekt. Det kallas finlandsvenska. Kvinnan hade kommit hit från Finland för att hon skulle söka jobb här. Det är många i Sverige som har dött av pesten och därför behöver de arbetare som jobbar. De söker arbetare från Finland för att pesten hade inte drabbat Finland alls lika mycket som Sverige så det finns mycket mer personer som söker jobb där.

Vi går vidare.
Det är svårt att hitta hantverkaren för att det är så mycket folk som tittar på gycklarspelen.
Det är likt en cirkusföreställning.

Nu börjar jag höra att någon talar och ser att folk samlas runt honom.
Det var en man. Han talade om en ny tro som heter Islam.
Mannen berättar att han kommer från "österlandet" och har rest hit för att berätta om Islam och sprida tron.
Han hade med sig saker. Jättefint tyg och massor av kryddor.

Jag tänker:
Det tyget kan vi köpa och sedan kan mor se en kolt.
Mor och jag stannade och lyssnar en stund sedan går vi vidare för att hitta hantverkaren.

Till slut ser vi en skylt där det står:
"Hantverkare, gör allt du behöver".

När vi skulle gå in så hugger någon tag i mors arm.

Hon vänder sig om och där står en riddare.

- Du måste följa med mig till kungens hus, säger riddaren.
- Varför det?, svarar mor.

Pesten eller "digerdöden" är en farlig sjukdom. Det är många som drabbas. Prästen har sagt att pesten är Guds straff och att man får det för att man inte lytt Gud. Nästan hälften av befolkningen har dött i pesten.

Vi börjar gå mot kungens slott.

När vi kommer fram till kungens vackra slott säger riddaren att mor ska gå till köket och sätta igång att laga mat. Mor nickar och går in i köket. Hon blev helt chockad för att hon hade aldrig sett ett så fint kök och så mycket mat.

Mor tillagar en fisk och när vattnet kokat upp ser jag hur det stiger upp ånga. Hon blir helt fuktig i ansiktet när hon lutar sig över kastrullen.

När kungen fått sin mat serverad verkar det som att han gillar det.

Kungen utropade av glädje:

- Milda Matilda! det här är det godaste jag någonsin ätit!

Han ville omedelbart träffa mor

- Fisken som du lagade var det bästa jag någonsin ätit, sa kungen.
- Vad bra! Det var det jag hoppades på, sa mor.
- Du ska stanna här för alltid och laga min mat, sa kungen.

Mor gick gråtande tillbaka till köket.

Jag väntade där

Mor berättar allt som har hänt och jag tröstar henne.

- Vi måste rymma Karna innan det är för sent, säger mor.
- Men hur då?, säger jag.
- Du måste försöka ta riddarens nycklar i natt så att vi kan rymma, säger mor.

- Så här är planen, fortsätter hon.

Mor och jag går igenom vår plan.

Det är ganska farligt men vi måste göra det.

Vi skulle behöva vara uppe hela natten och bara vänta på det rätta tillfället.

Kvällen kom.

Det var kallt och vinden blåste kallt på mina händer.

- Mor! Jag fryser, viskar jag.
- Jag med, sa mor.

Jag smyger förbi vakten som sitter och

snarkar men våkar sparka till en sten och det låter.

Vakten vaknar nästan men jag lyckas ta hans nycklar ändå.

Jag går tillbaka till mor och vi går ut tillsammans.

Vi är nu vid stadsmuren och mor låser upp porten med nycklarna.

Äntligen var vi på väg hem.

- Karna! Vi glömde att köpa en kolt till Marit, sa mor
- Mor, medan du var i köket köpte jag tyg till koltan så imorgon kan du sy den..
- Ååå, vad bra Karna! Men var fick du det ifrån?, sa mor.
- Från mannen som berättade om den nya tron, sa jag.

I gryningen kom vi fram till vår gård och far sprang och mötte oss för han var så orolig. Det var småregn och kallt.

Marit satt och väntade otåligt på bänken i köket.

Vi kom in och var helt dyngblöta.

- Var är min kolt? Var är min kolt?, skrek Marit
- Jag ska sy den imorgon åt dig! sa mor

Den dagen var far ute hela dagen och han skördade på fältet.

Mor och jag hade varit tvungna att lägga oss några timmar för vi var så trötta av allt som hade hänt oss.

När vi vaknade var vi så hungriga att vi tog lite bröd och en skopa vatten.

Nu har jag berättat lite om mitt liv här på medeltiden och jag hoppas att du har tyckt att det var roligt att läsa.

Av Vilma Rosenberg & Esma Memic
VT 2017